

Konstnären vill ha debatt

Bland de många klagomål som fått Världskulturmuseet att plocka ned tavlan Scène d'amour finns hot. Men museichefen Jette Sandahl menar att museet inte viker sig för maktspråk och tänker heller inte polisanmäla. Upphovskvinnan Louzla Darabi hoppas komma till Göteborg och debattera.

Relaterat

Världskulturmuseets utställning om hiv och aids har fått många, främst muslimer att reagera. Bland de hundratals mejl om målningen Scène d'amour av konstnären Louzla Darabi finns en några mer eller mindre förtäckta hot mot både konstnären och personalen. Detta skriver också ledningen i ett brev som hänger på den plats där tavlan tidigare hängde.

Men Världskulturmuseets chef Jette Sandahl säger att någon polisanmälan inte är aktuell.

- Det vi mest känner för är de många, många väldigt respektfulla inlägg vi fått, folk som säger till oss att här är något ni ska titta på igen och tänka över. Det betyder mer för oss än de enstaka aggressiva människorna. Vi tycker inte att det ska bli substansen, säger Jette Sandahl som inte vill prata ytterligare om hoten.

På museet hänger en annan av Louzla Darabis målningar och ytterligare en målning i serien ska hängas upp, i stället för Scène d'amour där en text ur Koranen ingår. På varken det kommande verket eller tavlan som redan finns på plats finns någon text.

- Korantexten på tavlan har inte varit viktigt i det här sammanhanget. Det är ingen kommentar till hiv-temat, säger Jette Sandahl och tillägger att syftet med tavlorna är att ge hylla den erotiska kärleken som motvikt till allt lidande och elände i utställningen.

Louzla Darabi säger att hon inte kan döma museichefen för hennes beslut. Kraften i tavlan finns kvar, menar hon.

- Den kan störa människor och väcka frågor. Det är ett erotiskt verk där en kvinna njuter och jag vill visa ett samband mellan njutning och det heliga. Om man förlänger detta: vilken position har kvinnan i ett patriarkalt samhälle i allmänhet och i algeriska och muslimska samhällen i synnerhet, säger Louzla Darabi som är född i Algeriet men bor i Paris.

Konstnären för nu en diskussion med Världskulturmuseet om att komma till Göteborg för en debatt kring frågorna som hennes konst har väckt. Men när och hur det ska gå till är ännu inte klart.

Jette Sandahl påpekar att Världskulturmuseet är en dialoginriktad organisation som inför sina utställningar bett att få publikens åsikter om vad de vill se.

- Om vi upplever i dialog med publiken att något förskjuter vårt fokus så att vi kommer bort från det som är vår intention, då måste vi försöka justera det. Det som är kontroversiellt i den här bilden var inte essentiellt för temat. Men om någon säger till oss att ta bort allt som handlar om sexualitet i hiv-utställningen är det naturligtvis inte möjligt. Det finns hela tiden en gräns. Och ansätter konstnärlig integritet tycker jag inte att vi gör här.

Versen som står i överkanten på Scène d'amour lyder ungefär "I Guds namn, den barmhärtige Förbarmarens namn! Lov och pris hör Gud till, all världens Herre. Den barmhärtige Förbarmaren. Domedagens Konung!"

Ali Ikhyar, ordförande för Islamiska sunnicentret i Göteborg, har följt händelseutvecklingen men själv inte hunnit se tavlan. Han menar att kombinationen av nakna människor och en vers ur Koranen är ett slag mot troende muslimer och är tacksam över att Världskulturmuseet

plockat ned verket.

- Man kan göra vilka bilder som helst, men man har också rätt att säga att det inte är bra, säger han.

Centret och dess medlemmar är en av flera islamiska organisationer som framfört kritik.

- Men hot är inte bra. Jag är helt emot det och känner inte till att någon har gjort det, säger Ali Ikhyar.

Henrik Strömberg henrik.stromberg@gp.se

3 fev 2005

Museum tar ner kritiserad tavla

Bland de många klagomål som fått Världskulturmuseet att plocka ned tavlan Scène d'amour finns hot. Men museichefen Jette Sandahl menar att museet inte viker sig för maktspråk och tänker heller inte polisanmäla.

Annons ▾

Relaterat

Världskulturmuseets utställning om hiv och aids har fått många, främst muslimer att reagera. Bland de hundratals mejl om målningen Scène d'amour av konstnären Louzla Darabi finns en några mer eller mindre förtäckta hot mot både konstnären och personalen. Detta skriver också ledningen i ett brev som hänger på den plats där tavlan tidigare hängde.

Men Världskulturmuseets chef Jette Sandahl säger att någon polisanmälan inte är aktuell.

- Det vi mest känner för är de många, många väldigt respektfulla inlägg vi fått, folk som säger till oss att här är något ni ska titta på igen och tänka över. Det betyder mer för oss än de enstaka aggressiva människorna. Vi tycker inte att det ska bli substansen, säger Jette Sandahl som inte vill prata ytterligare om hoten.

På museet hänger en annan av Louzla Darabis målningar och ytterligare en målning i serien ska hängas upp i stället för Scène d'amour. På varken den eller den som redan finns på plats finns någon text ur Koranen, vilket orsakat uppståndelsen kring den bortplockade tavlan.

- Korantexten på tavlan har inte varit viktigt i det här sammanhanget. Det är ingen kommentar till hivtemat, säger Jette Sandahl och tillägger att syftet med tavlorna är att ge hylla den erotiska kärleken som motvikt till allt lidande och elände i utställningen.

Henrik Strömberg

3 fev 2005

Ny tavla vållar museioro

Världskulturmuseet har fått nya tavelbekymmer. Också den tavla som skulle ersätta den omtvistade Scène d'amour står tills vidare i karantän.

Relaterat

Den tavla av Louzla Darabi som skulle ersätta konstnärinnans omdiskuterade och från islamistiskt håll kritiserade Scene d'amour, har vid närmare granskning också visat sig ha ett

textinnehåll. Detta observerade museet först i samband med en provupphängning före helgen. Nu står tavlan i magasin i väntan få ett klarläggande från Darabi. Man vill inte ta risken att begå samma misstag igen. En preliminär uppgift från Darabi säger att texten, med vårt språks latinska skrivtecken och delvis dold under färgskikt, är ett slags ordbild utan textmässigt budskap.

Så snart ett lugnande besked, svart på vitt, dyker upp från Darabi är Världskulturmuseet berett att hänga upp tavlan. Igen.

Ulf Johanson ulf.johanson@gp.se

1 mars 2005

Peter Claesson

Ny kärleksscen på plats

På onsdagen hängdes den nya tavlan upp på Världskulturmuseet. Igen. Museets chef Jette Sandahl fattade beslutet efter att ha läst ett förklarande brev från konstnären Louzla Darabi.

Annons ▼

Relaterat

Scène d'amour 4 heter tavlan av Louzla Darabi, en målning som ska ersätta det verk av konstnären som Världskulturmuseet plockade ned efter protester från främst muslimskt håll. Den nya tavlan föreställer en man med erektion och en naken kvinna i förgrunden.

Och svagt skymtar en text. AIIAHOU, står det med stora bokstäver.

Detta upptäckte personalen när tavlan provhängdes i fredags och Scène d'amour 4 förpassades ned i magasinet igen. I tisdags fick museets chef Jette Sandahl ett brev från konstnären som förklarade att texten bara är en samling ljudhärmande bokstäver utan betydelse, som wham, eller oj.

- Vi trodde inte att det betydde något bestämt. Men vi ville försäkra oss om att vi inte underskattade innebörden som vi gjorde med korantexten på den andra tavlan, säger Jette Sandahl.

Efter diskussioner med ledningsgruppen och personalen bestämde hon först i går eftermiddag att den nya tavlan skulle hängas upp. Men själv tycker hon inte att beslutet tog lång tid.

- Jag tycker i stället att, oj, kunde vi bara få lite mer tid att arbeta under. Nu hoppas jag få vara lite i fred, för den här väldigt, väldigt stora uppmärksamheten har varit svår att arbeta under. Någon timme efter att beslutet fattats åker museets Jan Amnehäll för andra gången på fem dagar ned i magasinet och hämtar den omkring två gånger en och en halv meter stora tavlan.

Han får hjälp av kollegan Farzaneh Bagherzadeh, som dock tycker att den första målningen skulle ha hängt kvar.

- Alla ska ha rätt att säga sin åsikt, särskilt i ett sådant här hus. Den andra tavlan hade mer att säga. Om man har vågat att måla den, då måste också någon våga visa den, säger hon i hissen på väg upp till utställningslokalen.

Och i hiv-utställningens avdelning för lust kom så den nya tavlan på plats igen.

- Nu är den uppe, sa Jette Sandahl med en humoristisk blinkning till motivet.

Hon räknar med att Scène d'amour kommer att vara kvar kvar så länge utställningen pågår, vilket troligen är till sommaren 2006.

Henrik Strömberg henrik.stromberg@gp.se

2 mars 2005

Scène d'amour av Louzla Darabi

Upp med målningen igen!

Relaterat

Det skulle inte vara särskilt svårt att få åtta-niohundra personer att skicka mejl med begäran om att all reklam togs bort från kommunens lokaltrafik eller att personer med misshagliga åsikter lyftes ut från Sveriges Television.

Med hänvisning till kommersens frihet och mediets oberoende skulle den sortens krav dock kategoriskt avvisas.

På den aktuella topplistan över missbrukade ord skuggar "kränkt" sedan en tid den suveräna ettan "respekt". Och mest kränkta förefaller de vara, som anser att just deras religiösa föreställningar representerar sanningen. Mest kränkt har mest rätt. Dagligen ser jag och andra våra värderingar och ideal om en rättvisare värld dras i smutsen, men det leder inte till att vi hotar de ansvariga för orättvisorna eller ens till att vi försöker bryta strömmen för deras propagandakanaler. Vi gnetar i stället på, med argument, i hopp om att det finns förnuft. Med några undantag - som nazister och en israelisk ambassadör - har konsten i Sverige länge varit ganska förskonad från hot. När Världskulturmuseet ger efter för muslimska påtryckare överträds därför en gräns och en europeisk debatt tränger sig på. Salman Rushdie bor så att säga också här.

I Göteborg har en mejlpinion getts en assisterande curatorfunktion. Museichefen Jette Sandahl ser uppenbarligen inte allvaret när hon defensivt talar om att den nedtagna målningen

av Louzla Darabi lett bort uppmärksamheten från utställningens hiv-tema och därefter äppelkäckat lägger till att "det är spännande att få en diskussion med våra besökare". Hur spännande vore det inte för dem som ogillar svarta konstnärer om de diskussionsvägen kunde se till att Fred Wilson inte får återkomma till museet?

När sikhiska extremister nyligen angrep Repertory Theatre i Birmingham och tvingade pjäsförfattaren under jord fann teatern inte något stöd hos den brittiska inrikesministern. I samband med att BBC visade "Jerry Springer: the opera" spred kristna fundamentalister tv-chefernas hemnummer på nätet med en rad hotsamtal till familjerna som följd. Regeringen fortsatte att hålla tyst.

Borde teatermanus, filmklipp eller utställningsdetaljer först godkännas av publikpoliserna? Theo van Gogh, filmaren som precis som Darabi ställde samman korancitat med nakna kroppar, mördades för sin hädelse. Salman Rushdie har apropå det brittiska lagförslaget om förbud mot yttranden, som kan uppfattas som hatiska mot religiösa grupper, talat om en "moderiktig blairistisk undfallenhetspolitik till varje pris".

Nu har vi en bekymmersam start för ett nytt museum. Världskultur kan inte tillåtas vara summan av alla kränkta gruppers krav på anpassning.

LARS ÅBERG frilansskribent nyheter@gp.se

3 feb 2005

En dag på Världskulturmuseet

Målningar åker upp och ner på Världskulturmuseets väggar. Nu måste museet på allvar reflektera kring sin roll och hur man med hjälp av konstnärliga utsagor skapar dialog.

Annons ▼

Relaterat

När en trist historia upprepar sig brukar det ske som fars. I Världskulturmuseets sevärd Aidsutställning hängde två målningar av den algeriska konstnären Louzla Darabi som avbildade samlagscener, den ena innehöll också några koranverser vilket en muslimsk opinion protesterade mot varpå museiledningen tog ner målningen.

Skälet var att en diskussion om religions- resp konstnärlig frihet skulle leda bort fokus från Aidsfrågan samtidigt som en viss grupp skulle känna sig "vanhedrad" av utställningen. Jag menar att protesterna snarast visade hur utställningen fick ett viktigt opinionsmässigt fokus - här finns en konflikt mellan sexualitet och religion att inte rygga för. Genom att ta ner målningen skapade man ofrivilligt ett prejudikat för framtida handlingsutrymme, men det innebar också att museiledningen inte såg ett konstverk som en personlig utsaga utan något som var utbytbar med fotografiska illustrationer och etnografiska föremål. Det är betecknande att målningen enligt museet skulle beskriva "sexuell lust", men den var mer än en illustration - den var också ett varmt politiskt yttrande som fordrade en tolkning (som jag påpekade 11/2).

Väljer man ett konstverk kan man inte alltid vänta sig att ens egen avsikt motsvaras av andras upplevelse. Det är poängen.

Nu försökte museet lösa dilemmat genom att hänga upp en annan målning av Darabi, men så på den skymtade något som liknade farliga bokstäver - kanske fanns också där fördolda yttranden som kunde kränka någon grupp? Efter en stunds ruelle tog man ner målningen för att detaljgranska den - bokstäverna visade sig dock vara betydelselösa rester av en äldre målning. Därav mitt påstående om att en trist historia upprepar sig som fars.

Jag underskattar verkligen inte Världskulturmuseets känsliga maktposition och inte heller svårigheten att representera vanligtvis marginaliserade grupper, men är det verkligen fallet här? Och varför denna obegripliga rädsla för konst och för meningsbrytningar när museet skall skildra kulturella skillnader och skapa dialog? När museet är lyhört för en muslimsk opinion, ignorerar man samtidigt de tusentals muslimer som flytt sitt land just därför att där inte finns yttrandefrihet utan religiösa tabun.

På den aktuella utställningen finns också ett ömsint verk av den amerikanske konstnären Barton Benes. Skulle det tas ner om händelsevis en kristen opinion protesterade mot verket. Naturligtvis inte, det vore absurt. Världskulturmuseet borde reflektera än mer kring sitt uppdrag för konflikträdsla kan aldrig döljas av talet om pluralism.

Mikael van Reis nyheter@gp.se

2 mars 2005

replik: Avgå snälla du

Relaterat

Enligt Världskulturmuseets chef består samhället av en majoritet, det vill säga "svenskar", och en minoritet som är "muslimer". (GP 4/3) Denna minoritet var upprörda och kränkta över innehållet av den nu välkända tavlan av konstnärinnan Louzla Darabi.

Med Jette Sandahl uppdelning av samhällets medborgare, hamnar jag och tusentals andra muslimer i Sverige sida vid sida med intoleranta och fundamentalistiska grupperingarna. De utropas som representanter för alla muslimer eller enligt museichefen "minoriteten" i Sverige. Hittills trodde vi muslimer att vi stod sida vid sida med alla andra människor med samma demokratiska rättigheter och värderingar oavsett religion, ras och folkgrupp. Inte minst när det gäller konstnärlig frihet och yttrandefrihet i ett demokratisk samhälle.

Var placeras konstnären?

En sak som inte går att utläsa från museichefens uppdelning är hur hon tänker placera själva konstnären, och många andra som tycker och tänker som Darabi, i den fördelningen?

Konstnären och vi alla andra räknas väl i bästa fall i en grupp svikare som går mot vår egen "grupp".

Muslimer i Sverige kommer från olika delar av världen med helt olika kulturer och traditioner. I andra sammanhang skulle tanken att bunta ihop kristna svenskar och kristna armenier, amerikaner och libaneser som en och samma folkgrupp kännas bisarrt. Endast för att alla dessa tror på Jesus.

Men enligt Jette Sandahl har de här ovannämnda grupperna "begärt att få vara delaktiga i besluten". Man undrar då hur dessa individer och grupper som skickade fax eller hotbrev skulle vara delaktiga i besluten? Kanske menar hon just det beslutet att ta ner en tavla och kränka konstnärens frihet? En konstnär som paradoxalt nog tillhör mer eller mindre en annan kultur och tradition.

Sida vid sida

Om hon på fullt allvar tror att de intoleranta grupperna som protesterade mot Darabis tavla har ett intresse att visa sin kultur, vore det inte bättre att i stället hänga upp en tavla av dessa individers kultur sida vid sida? På så vis skulle man ge dem utrymme att uttrycka sig på ett civiliserat och demokratiskt sätt.

Världskulturmuseets beslut ger signaler till de intoleranta och de fundamentalistiska grupperna att det är lönsamt att utöva påtryckningar. Och andra sidan får det effekten att konstnärer genom självrensning försöker att anpassa sig och sitt verk för att förebygga konflikter i samhället.

En Världskulturmuseichef har ett stort ansvar. Han/hon måste titta noga på konstverken innan de hängs upp.

Kanske skymms ännu fler texter i verken.

Jag kan själv ana en text, som ingen annan kan se i den omtalade tavlan. Jag har försökt tyda dess gåta, men inte lyckats. Jag vill härmed överlämna uppdraget till museichefen så att hon löser gåtan.

Uppe på den högra sidan av tavlan stod: "UD ALLÄNS ÅGVA".

Isa Vandt

filmproducent

7 mars 2005

Nya tavlan hängs upp igen

Ersättningstavlan för Scène d'amour skall hängas upp igen. Vid 14-tiden på onsdagen blev det klart att Världskulturmuseet åter kan hänga upp tavlan av Louzla Darabi.

Relaterat

Sedan det upptäcktes att tavlan Scène d'amour 4 också visade sig ha ett textinnehåll kontaktades konstnären för att få klarhet i vad texten betydde. Jette Sandahl, museichef, berättar att hon idag efter att ha pratat igenom beslutet med ledningsgruppen och personal beslutat sig för att åter hänga upp den. Museet fick ett brev från Louzla Darabi där hon förklarade texten på tavlan som ljudhärmande stavelser utan betydelse. Det blev underlag för beslutet, och museet valde att lita på konstnären och hänga upp den. Jette Sandahl tycker inte det tog lång tid att fatta beslutet, utan med hennes mått mätt var det ett snabbt beslut. Tavlan hängdes upp igen vid halv tre på onsdagseftermiddagen.

Christina Wagner och Henrik Strömberg christina.wagner@gp.se

2 mars 2005

Efter skandalen - vad hände sedan?

De har alla gjort skandal med sina konstverk, men efter stormen har de gått olika öden till mötes. Nathalia Edenmont är framgångsrik, Fateme Gosheh känner sig motarbetad och Louzla Darabi har tystnat.

Relaterat

Artikelbilder

Den tyske galleristen Peter Herrmann lyfter den nu magasinerade tavla av Louzla Darabi som vållade kris på Världskulturmuseet 2005. Bild: Lisa Thanner

Fateme Gosheh ställde ut En muslimsk kvinna - drömmar och mardrömmar, en serie erotiska bilder på muslimska kvinnor som bland annat kläms mellan koranens pärmar, på Liljevalchs salonger i Stockholm år 2002. Hon och Liljevalchs och Svenska Dagbladet som publicerade en av hennes bilder blev alla polisanmälda av muslimska fundamentalister. Sedan dess har Fateme Gosheh fört en outtröttlig kamp för att ställa ut sin politiska konst.

Nathalia Edenmont ställde ut bilder av döda, uppstoppade och smyckade djur på Wetterling gallery i Stockholm 2004. Djurrättsaktivister blev väldigt upprörda och galleriet vandaliserades av maskerade aktivister. Sedan dess har Nathalia Edenmont rönt omåttliga framgångar som konstnär. Hon reser över hela världen, producerar och säljer sin konst i mängder. Och har ett katastrofalt liv, enligt henne själv, ständigt omgärdad av chaufför, kokerska och helt team av assistenter.

Louzla Darabi skapade Scène d'amour, målningen som hängdes upp och plockades ner i samband med invigningen av Världskulturmuseet i Göteborg 2005, efter påtryckningar från kränkta muslimska fundamentalister. Agerande orsakade en proteststorm och fick Fateme Gosheh att demonstrera och samla in namn utanför museet i 40 veckor. Louzla Darabi tog dock aldrig riktigt del i debatten och valde sedan att slå in på en annan väg. Och slutade tala om Scène d'amour.

GP har träffat Louzla Darabis gallerist i Berlin, mött Nathalia Edenmont mitt i karriären och träffat Fateme Gosheh i hennes hem i Göteborg.

Läs hela reportaget på onsdag, här på gp.se och i GP.

Malin Clausson malin.clausson@gp.se

30 oct 2007